

2º Trimestre

Nome e Apelidos: _____

1. Un introito gregoriano: «Puer natus est»

O canto gregoriano é un dos fenómenos musicais máis importantes e identificativos da cultura musical occidental. Naceu coa primitiva igrexa cristiá, con influencias dos cantos de tradición xudea e greco-romana. Dentro das propostas de análise de audición con partitura de monodia relixiosa medieval, estudamos o «Puer natus est», un introito gregoriano.

Análise da audición

Para realizar a análise con partitura da audición do introito, seguiremos os pasos que se indican a continuación.

Paso no. 1: análise da partitura

No caso de análise dunha audición con partitura prestaremos atención a tódolos elementos formais que observamos na partitura (notación e demais grafías); son os primeiros elementos a recoñecer a golpe de vista. Aqueles elementos que son descoñecidos ou non recoñecemos a simple vista, rodearémolos cun círculo para aclarar o seu significado.

Paso no. 2: escoita activa

Despois da observación e lectura e identificaremos os elementos formais por medio dunha escoita activa da obra. É moi importante identificar auditivamente todo o que observamos no paso 1. A escoita activa, axudaranos a determinar a relación música-texto da obra neste caso.

Paso no.3: datos da audición

Unha vez realizados os pasos 1 e 2 prestaremos atención aos seguintes puntos.

1.- **Ritmo.** Identificamos o ritmo, tendo en conta: pulso, indicacións de compás e outras in-

dicacións dinámicas. Neste caso, estamos ante un ritmo:

- a) mensural
- b) non mensural

2.- **Melodía.** Tendo en conta a melodía, determinamos o modo, ámbito e estilo. Prestaremos atención ao perfil melódico e interválica, observando se hai grandes saltos ou mais ben discorre por graos conxuntos.

- a) Que intervalos se repiten con maior frecuencia?
- b) Cal é o maior intervalo que podemos atopar na peza?
- c) Podemos afirmar que a melodía se move por graos

Vexamos a continuación o Modo, Ámbito e Estilo tendo en conta a melodía:

■ Modo.

- Identifica a clave
- Cal é a nota *finalis*?
- En que modo básico estamos? ...

- Cal é a nota máis agura?
- Cal é a nota máis grave?
- Que intervalo forma coa final? ...
- Cal é a nota tenor?
- En qué modo esta a obra?

■ **Ámbito.**

Fixándonos na nota *finalis* e na máis aguda:

- Que intervalo forman?
- A melodía é de ámbito

■ **Estilo do canto.**

Segundo a relación musica-texto, estamos ante un estilo:

- a) Silábico
- b) Neumático
- c) Melismático

3.- **Timbre.**

Segundo as características da obra, debemos diferenciar as voces, instrumentos, formacións, agrupacións, ...

- Que timbres reconeces?
- Polo tanto, trátase de

4.- **Textura.**

Polas características da obra, diferenciamos unha textura melódica ...

- a) De escrita horizontal, monódica
- b) De escrita horizontal, polifónica

5.- **Forma.**

Determinamos a forma segundo a extensión, textura e estrutura da obra.

Convén lembrar aquí a seguinte clasificación:

a) Segundo a extensión:

- **Formas maiores**, de diferentes movementos ou grandes dimensións
- **Formas menores**, un só movemento ou de curta duración

b) Segundo os instrumentos ou voces:

- **Formas vocais**, con intervención da voz humana
- **Formas instrumentais**, só instrumentos

c) Segundo a súa estrutura:

- **Formas estruturadas**, ou fixas: aquelas con esquema compositivo determinado
- **Formas libres**: non respetan aparentemente ningunha estrutura definida

A que tipo de forma, podemos dicir que se axusta esta obra?

- a) Forma vocal menor libre
- b) Forma vocal menor ternaria
- c) Forma vocal maior ternaria
- d) Forma instrumental menor ternaria

Paso no.4: clasificación

Unha vez realizada a análise da audición, tendo en conta os datos obtidos no paso 3, clasificamos a obra tendo en conta sobre todo o ámbito e estilo.

Comentario da obra

Realiza un breve comentario sobre a obra «Puer natus est» relacionando os datos dos puntos anteriores. Procura información sobre a mesma e realiza unha breve contextualización histórica, social e cultural tendo en conta a época ou período ao que pertence. Cita, xunto coa contextualización ao final do comentario, as fontes consultadas.

Intr. 7.
P U-ER * na- tus est no- bis, et fi- li- us da- tus
est no- bis: cu- jus impé- ri- um super hú- me- rum
e- jus: et vo- cá- bi- tur nomen e- jus, magni
consí- li- i An- ge- lus. Ps. Can- tá- te Dómino cánti- cum
no- vum: * qui- a mi- ra- bí- li- a fe- cit. Gló- ri- a Patri.
E u o u a e.

(a) Transcripción en notación cadrada

Intr. 7.
P U-ER * na- tus est no- bis, et fi-
li- us da- tus est no- bis: cu- jus impé- ri- um
super hú- me- rum e- jus: et vo- cá- bi- tur no-
men e- jus, magni consí- li- i An- ge- lus. Ps.
Can- tá- te Dómino cánti- cum no- vum: * qui- a mi- ra-
bí- li- a fe- cit. Gló- ri- a Patri. E u o u a e.

(b) Transcripción e análise

AD MISSAM IN DIE
RBCKS Antiphona ad introltum VII
P U-ER * na- tus est no- bis, et fi- li- us
da- tus est no- bis: cu- jus impé- ri- um su- per
hú- me- rum ius: et vo- cá- bi- tur nomen
e- jus, magni consí- li- i An- ge- lus. Ps. Can- tá- te
Dómi- no cánti- cum no- vum: qui- a mi- ra- bí- li- a fe- cit.

(c) Notación con melismas e neumas

Grad. 5.
V Idérunt ó- mnes * fínes tér- rae sa-
lu- tá- re Dé- i nóstri: jubi- lá- te Dé- o
ó- mnis tér- ra. Nó- tum fé- cit Dó-
mi- nus sa- lu-
tá- re sú- um: ante conspéctum génti- um re-
ve- lá- vit * justí- ti- am sú- am. + Grave

(d) Notación con melismas e neumas

Ilustración 1: Grafías da obra «Puer natus est»

Exercicio 1: Comenta e contextualiza «Puer natus est»

2. Análise e comentario do gradual «Viderunt omnes»

Analiza e realiza un breve comentario sobre a obra proposta. Lembra que para realizar a análise con partitura debemos seguir os pasos xa indicados na análise de audición do «Puer natus est» (ver o punto 1 da páxina 1). Unha vez obtidos e anotados os datos, realizamos o comentario.

Procura información sobre a mesma e realiza unha breve contextualización histórica, social e cultural tendo en conta a época ou período, forma (...). Cita, xunto coa contextualización ao final do comentario, as fontes consultadas.

Puntos a indicar

Debes indicar como mínimo na obra: modo, ámbito, estilo de canto, estrutura formal, clasificación no repertorio e contexto de interpretación

Grad.
5.

I-dé-runt o- mnes * fi-nes ter- rae

sa-lu-tá- re De- i nostri: ju-bi-lá-te De-

o o- mnis ter- ra. ¶. No- tum

fe- cit Dó-

mi- nus sa- lu- tá- re su- um: ante con-

spéctum gén- ti- um re- ve- lá- vit * justí- ti-

am su- am.

Ilustración 2: Gradual «Viderunt omnes»

Exercicio 2: Comentario da audición: «Viderunt omnes»